

Nowe dane o rączycy wielkiej *Tachina grossa* (LINNAEUS, 1758) w Polsce**New data on *Tachina grossa* (LINNAEUS, 1758) in Poland****MIŁOSZ OWIEŚNY¹, MARIUSZ GWARDJAN², WOJCIECH KUDŁA³, JAROSŁAW BURY⁴**

¹Instytut Ekologii i Ochrony Środowiska, Uniwersytet Mikołaja Kopernika
ul. Gagarina 9, 87-100 Toruń
e-mail: milosz83@gmail.com

²Towarzystwo Badań i Ochrony Przyrody
ul. Sienkiewicza 68, 25-501 Kielce
e-mail: mariusz@tbop.org.pl

³Muzeum Zoologiczne Uniwersytetu Jagiellońskiego
ul. Ingardena 6, 30-060 Kraków
e-mail: wojciech.kudla@uj.edu.pl

⁴37-120 Markowa 1498
e-mail: jarekbury2@wp.pl

ABSTRACT. This article contains information on new localities of *Tachina grossa* (L.) in Poland, an endangered species listed in the Polish Red Data Book of Animals.

KEY WORDS: Tachinidae, *Tachina grossa*, faunistic, Polish Red Data Book of Animals

Tachina grossa ujęta została w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Ze względu na postępujący spadek populacyjny i straty siedliskowe na terenie kraju posiada status wysokiego ryzyka (VU) narażona na wyginięcie (BYSTROWSKI 2004). W PCzKZ zawarto informacje o kilkunastu stwierdzeniach tego gatunku, z których większość pochodzi sprzed 1975 r.

Artykuł ma na celu zebranie wiadomości na temat aktualnych i niepublikowanych stwierdzeń rączycy wielkiej, w tym także stanowisk nieuwzględnionych w PCzKZ.

Tab. 1. Stanowiska rączycy wielkiej (*Tachina grossa*).

Lokalizacja		Data	Opis stanowiska	Leg./obs.
UTM	Miejscowość			
CA97	ok.wsi Klucze, dolina Białej Przemszy	16.07.2002	Zarastająca turzycą polana o charakterze łąki wilgotnej pomiędzy wilgotnym borem sosnowym a nadrzecznym łągiem olszowym.	KUDŁA W.
DA14	Kraków- Zakamycze, skraj Lasu Wolskiego	11.08.2008	Pojedynczy osobnik. Zarastające krzewami nieużytki przyleśne o charakterze ciepłolubnych muraw (ale nie kserotermicznych).	KUDŁA W.
DA24	Kraków - Pychowice, Dolina Wisły	22.07.2008	Pojedynczy osobnik. Nasłonecznione ugory z pokrzywą i <i>Cirsium arvense</i> w obrębie doliny Wisły, po wewnętrznej stronie wałów.	KUDŁA W.
DB23	Włoszczowa	23.07.2009	Pojedynczy samiec.	MIELCZAREK Ł.
DB46	Jacentów	01.08.2008	Łąki w dolinie rzeki Plebanki, pojedynczy osobnik na kwiatach <i>Apiaceae</i> . SOO Dolina Czarnej.	STAŚKOWIAK A.
DB52	Mzurowa	08.08.2009	Polana w lesie w dolinie rz. Jedlnicy przy drodze do Mniszka, pojedynczy osobnik na terenie podmokłej polany. SOO Dolina Białej Nidy.	GWARDJAN M.
DB53	Miedzianka k. Kielc	17.07.2007	Dwa osobniki na kwiatostanach baldaszkowatych rosnących w obrębie ciepłolubnej murawy, częściowo zarastającej krzewami.	KUDŁA W.
DB53	Wesoła	04.09.2010	Piaszczysta łąka na skraju lasu w dolinie rz. Łososiny pojedynczy osobnik w trawie, na skraju piaszczystej drogi.	GWARDJAN M.
DB64	Szlifyrnia	18.07.2010	Nad brzegiem niewielkiego stawu w dolinie rzeki Bobrzy, pojedynczy osobnik na kwiatach <i>Apiaceae</i> . SOO Dolina Bobrzy.	GWARDJAN M.
DB65	Serbinów	22.08.2010	Skraj lasu, pojedynczy osobnik na kwiatach <i>Cirsium</i> sp.	GWARDJAN M.
DB66	Krasna	07.07.2007	Polana w dolinie rzeki Krasna, pojedynczy osobnik na kwiatach <i>Apiaceae</i> . SOO Dolina Krasnej.	SĘPIOŁ B.
DB72	Suków	09.08.2009	Polana nad rzeką Warkocz, pojedynczy osobnik na kępie <i>Rubus</i> sp. SOO Dolina Warkocza.	GWARDJAN M.
DB74	Kostomłoty Pierwsze	16.08.2009	Łąka trzęślicowa na brzegu rzeki Sufraganiec, dwa osobniki na kwiatach <i>Apiaceae</i> .	GWARDJAN M.
DB75	Kopcie	15.08.2010	Łąka na skraju lasu, przy drodze, pojedynczy osobnik na kwiatach <i>Apiaceae</i> . SOO Lasy Suchedniowskie.	MAŚLIKOWSKI Ł.

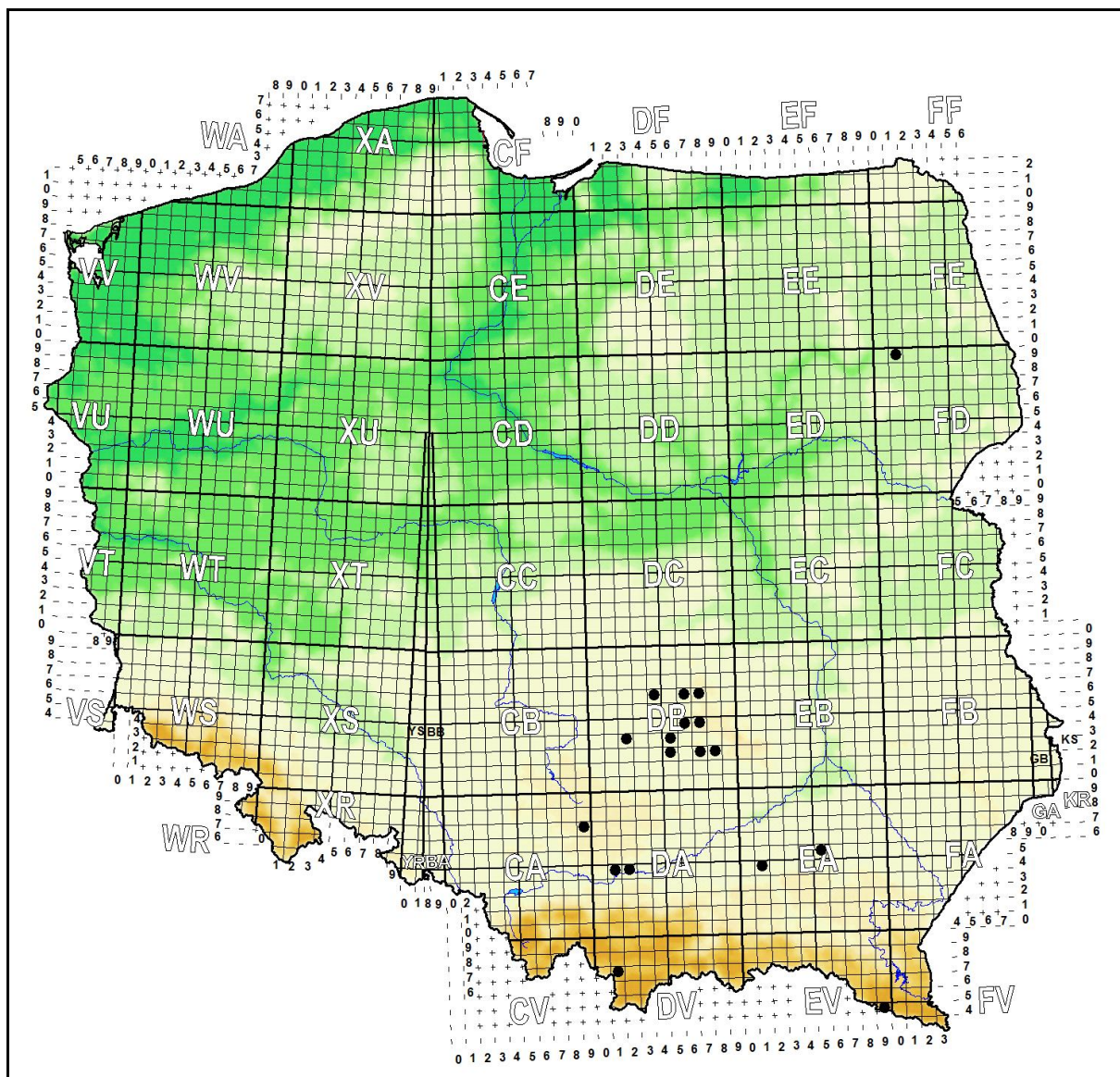
Lokalizacja		Data	Opis stanowiska	LEG./OBS.
UTM	Miejscowość			
DB76	Wąglów	04.08.2008	Podmokła łąka w dolinie rzeki Czarnej, pojedynczy osobnik na kwiatach <i>Apiaceae</i> . SOO Dolina Czarnej.	MAŚLIKOWSKI Ł.
DB82	Słopiec	30.07.2007	Podmokła łąka nad strumieniem Trupień na skraju lasu, pojedynczy osobnik na roślinności. SOO Lasy Cisowsko Orłowińskie.	GWARDJAN M.
DB82	Rezerwat przyrody Białe Ługi	01.08.2009	Pobocze leśnej drogi przeciwpożarowej, pojedynczy osobnik kwiatach <i>Cirsium arvense</i> . Rezerwat przyrody Białe Ługi, SOO Lasy Cisowsko Orłowińskie.	GWARDJAN M.
DV17	Puścizna Wielka	14.08.2007	Dwa osobniki (samiec odłowiony i samica obserwowana) na wrzosowisku. SOO i OSO Torfowiska Orawsko-Nowotarskie.	BYSTROWSKI C.
EA14	Machowa	17.07.2009	Pojedynczy osobnik na podagryczniku pospolitym <i>Aegopodium podagraria</i> . Polana w parku podworskim gęsto porośnięta roślinnością głównie z rodzaju <i>Aegopodium</i> oraz <i>Heracleum</i> .	BRZESKI M.
EA55	Huta Przedborska	02.08.2008	Pojedyncza samica w przydomowych zadrzewieniach.	HUFLEJT T.
EA55	Huta Przedborska	12.08.2009	Pojedyncza samica na baldachu barszczu zwyczajnego (<i>Heracleum sphondylium</i> L.), przy drodze.	HUFLEJT T.
EV94	Polana pod szczytem Okrąglika	18.07.1987	Teren w paśmie granicznym Bieszczadów Zachodnich, po stronie polskiej, na baldachach: 1 osobnik (J. Bury), 2 osobniki (P.J. Babuła). SOO i OSO Bieszczady.	BURY J., BABUŁA P.J.
FD19	Tykocin – Las Biały	15.07.2006	Pojedynczy samiec obserwowany na kwiatach.	BYSTROWSKI C.

W pracy zebrano informacje na temat stwierdzeń rączycy wielkiej, zlokalizowanych w 20 różnych kwadratach UTM na terenie Polski. Większość z nich pochodzi z lat 2006-2010.

Jednocześnie, zebrane w niniejszym artykule dane dotyczą przede wszystkim południa kraju. Większość uwzględnionych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt stanowisk *T. grossa* z tego rejonu Polski pochodzi sprzed 1975 roku, zatem przedstawione dane stanowią istotną aktualizację informacji na temat rozmieszczenia tego gatunku na terenie kraju.

Ponadto, jedynie nieliczne znane stwierdzenia rączycy wielkiej pochodzą z północnej części kraju, co przy dogodnych warunkach siedliskowych na tym terenie, wskazuje na celowość dalszych badań i poszukiwań tego gatunku na północy Polski.

Występowanie rączycy wielkiej związane jest z obecnością odpowiednich siedlisk (łąki, polany, torfowiska i wrzosowiska na skraju lasu), które często zlokalizowane są w obrębie obszarów chronionych, w tym specjalnych obszarów ochrony siedlisk (SOO) oraz specjalnych obszarów ochrony ptaków (OSO) Natura 2000, co z kolei potwierdza tezę o utrzymaniu populacji na terenach niezmienionych i chronionych oraz występowaniu dogodnych siedlisk rozwoju na terenie kraju (BYSTROWSKI 2004).

Rys. 1. Nowe stwierdzenia rączycy wielkiej *Tachina grossa* (LINNAEUS, 1758) w Polsce.

Fot. 1. Rączycza wielka - *Tachina grossa* (fot. Ł. MAŚLIKOWSKI).

PODZIĘKOWANIA

Autorzy pracy składają serdeczne podziękowania wszystkim osobom, które udostępniły swoje dane z obserwacji rączyczy wielkiej do niniejszego artykułu.

LITERATURA

BYSTROWSKI C. 2004. *Tachina Grossa* (LINNAEUS, 1758). [W:] GŁOWACIŃSKI Z., NOWACKI J. (red.), Polska Czerwona Księga Zwierząt, Bezkręgowce. NFOŚiGW i IOP PAN. ss. 312-313.

Accepted: December 23